

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

מה אנו למדים ממצוות הספירה שבתורה

לפרשות בהר (על פי שיעור של הרב אלחנן סמט)

והיו לך ימי שבע שבתת השנים תשע וארבעים שנה: והעברת...	עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום, והקרבתם...	טז
וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוור בארץ... לא תזרעו ולא תקצרו...	וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו	כא

1. ויקרא כ"ה ח-יג:

ח וספרת לך, שבע שבתת שנים--שבע שנים, שבע פעמים; והיו לך, ימי שבע שבתת השנים, תשע וארבעים, שנה. ט והעברת שופר תרועה, בחדש השבעי, בעשור, לחדש; ביום, הכפרים, תעבירו שופר, בכל-ארצכם. י וקדשתם, את שנת החמשים שנה, וקראתם דרוור בארץ, לכל-ישביה; יובל הוא, תהיה לכם, ושבתם איש אל-אחזתו, ואיש אל-משפחתו תשבו. יא יובל הוא, שנת החמשים שנה--תהיה לכם; לא תזרעו--ולא תקצרו את-ספיחיה, ולא תבצרו את-נזריה. יב פי יובל הוא, קדש תהיה לכם; מן-השדה--תאכלו, את-תבואתה. יג בשנת היובל, הזאת, תשבו, איש אל-אחזתו.

2. ויקרא כ"ג ט-יז:

ט וידבר ה' אל-משה לאמר. י דבר אל-בני ישראל, ואמרת אליהם, כי-תבאו אל-הארץ אשר אני נתן לכם, וקצרתם את-קצירה--והבאתם את-עמר ראשית קצירכם, אל-הכהן. יא והניף את-העמר לפני ה' לרצונכם; ממחרת, השבת, ניפנו, הכהן. ... טו וספרתם לכם, ממחרת השבת, מיום הביאכם, את-עמר התנופה: שבע שבתות, תמימת תהיינה. טז עד ממחרת השבת השביעת, תספרו חמשים יום; והקרבתם מנחה חדשה, לה'. יז ממושבתיכם תביאו לחם תנופה, שתיים שני עשרנים--סלת תהיינה, חמץ תאפינה: בכורים, לה'.

3. ההקבלה בין ספירת העומר ובין ספירת שמיטין ויובל:

כ"ג	ספירת הימים עד להבאת הלחם	כ"ה	ספירת השנים עד ליובל
טו	וספרתם לכם ממחרת השבת... שבע שבתות תמימת תהיינה.	ח	וספרת לך שבע שבתת שנים פעמים

4. ויקרא ט"ו יג:

יג וכי-טָהַר הַזָּב, מִזֹּבֹ-וּ--וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ, וְכַבֵּס בְּגָדָיו; וְרָחַץ בַּשֶּׁרֶף בְּיָמֵי חַיִּים, וְטָהַר.

5. ויקרא ט"ו כח:

כח וְאִם-טָהַרְהָ, מִזֹּבֶה--וְסָפְרָה לָהּ שִׁבְעַת יָמִים, וְאַחַר תְּטָהַר.

6. דברים ט"ז ט-י:

ט שִׁבְעָה שִׁבְעֹת, תִּסְפַּר-לָךְ: מֵהַחֵל חֲרַמְשׁ, בְּקִמָּה, תַּחֲלֵ לְסַפֵּר, שִׁבְעָה שִׁבְעֹת. י וְעָשִׂיתָ חֹג שִׁבְעֹת, לַה' אֱ-לֹהֶיךָ--מִסֵּת נֹדֶבֶת יָדְךָ, אֲשֶׁר תִּתֵּן: כֹּאֲשֶׁר יְבָרַכְךָ ה' אֱ-לֹהֶיךָ.

7. הרמב"ם הלכות תמידין ומוספין פ"ח:

יט מצות עשה לספור שבע שבתות תמימות, מיום הבאת העומר--שנאמר "וספרתם לכם, ממחרת השבת" (ויקרא כג, טו); ומצוה למנות הימים, עם השבועות--שנאמר "תספרו חמשים יום" (ויקרא כג, טז). ומתחילת היום מונין; לפיכך מונה בלילה, מליל שישה עשר בניסן. [כג] שכח ולא מנה בלילה, מונה ביום. ואין מונין אלא מעומד; ואם מנה מיושב, יצא. כ מצוה זו על כל איש מישראל, ובכל מקום ובכל זמן; ונשים ועבדים, פטורין מספירת העומר. וצריך לברך בכל לילה, אשר קידשנו במצוותיו, וציוונו על ספירת

והשמיטין מצווה אחת... - כך ספירת העומר (ספירת הימים וספירת השבועות) מצווה אחת."

13. כתובות עב ע"א, מאמרו של האמורא רב חננא בר כהנא משמו של שמואל:

"מנין לנידה (והכוונה לזבה) שסופרת לעצמה? שנאמר 'וספרה לה שבעת ימים', 'לה' - לעצמה."

14. התוספות שם (ד"ה וספרה לה לעצמה):

"אמאי (מדוע) אין מברכת זבה על ספירתה כמו שמברכין על ספירת העומר, דהא כתיב 'וספרה'?"

"ויש לומר: דאין מברכין אלא ביובל שמברכין בית דין בכל שנה, שלעולם יוכל למנות כסדר, וכן עומר. אבל

זבה - שאם תראה (דם) תסתור (את מניינה ותצטרך לספור שבעה נקיים מתחילה) - אין לה למנות."

15. רבי ישעיה הורביץ בספרו שני לוחות הברית, שער האותיות:

"דקדקתי מדברי התוספות שאין ראוי לה לברך משום שיש חשש ברכה לבטלה. אבל לספור בלא ברכה

היא מחוייבת, דהא כתיב 'וספרה לה'. ואין לומר: מאחר שלא תוכל לברך, ממילא לא חייבה התורה לספור

- זה אינו, דהא (חיוב) הברכות - מדרבנן. ואם כן מאיזה טעם לא תמנה? ואם תסתור - תחזור ותמנה כדי לקיים

'וספרה לה', שתספור שבעה ימים רצופים. ומה שסיימו התוספות דבריהם 'אין לה למנות' - פירוש,

למנות עם ברכה, כי כן התחילו התוספות, והזכירו בדבריהם ברכה. ואפשר שהוא טעות סופר, וצריך להיות 'אין לה לברך'. וכן נהגתי כל ימי, וציוויתי

לאשתי שתספור לעת הערב, קודם שקיעת החמה: 'היום יום אחד לספירת ליבוני', 'היום יום שני לספירת

ליבוני', וכן כולם."

16. הרמב"ן (כ"ג, טו):

"וטעם 'וספרתם לכם'... שימנה בפיו ויזכיר חשבונו, כאשר קבלו רבותינו, ואין כן 'וספר לו', 'וספרה לה'

דזבין, שהרי אם רצו - עומדים בטומאתם, אלא שלא ישכחוהו."

17. שולחן ערוך יורה דעה (קצו, ד):

"בכל יום מז' ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחילה... ויש אומרים (שבדיעבד) שצריך שתבדוק

ביום הראשון מהשבעה וביום השביעי, ואין להקל."

18. טהרת ישראל, קצ"ו, ג, ס"ק כ, על פי תשובות אחרונים:

"אשה שספרה שניים או שלושה ימים מהשבעה נקיים, ואחר כך נסע הבעל למקום רחוק על דעת שלא

ישוב במהרה לביתו, ולכן הסיחה דעתה מלמנות עוד, ולבסוף חזר הבעל מהדרך ובא קודם היום השביעי

מהשבעה נקיים - יש להחמיר, שלא תוכל לצרף הימים שעברו, רק תמנה שבעה נקיים מחדש."

העומר--קודם שיספור; מנה ולא בירך--יצא, ואינו חוזר ומברך.

8. ראב"ע על "וספרתם לכם":

"לולי הקבלה, היה נראה כי ספירת הימים כשנות היובל."

9. רמב"ן על "וספרתם לכם":

"וטעם 'וספרתם לכם' כמו (כ"ג, ג, מ) 'ולקחתם לכם' - שתהא ספירה ולקחה (של ארבעת המינים) לכל אחד ואחד, שימנה בפיו ויזכיר חשבונו, כאשר קבלו רבותינו.

ואין כן 'וספר לו' 'וספרה לה' דזבין... וכן 'וספרת לך' דיובל, שתזהר במספר שלא תשכח (אך אין הכוונה שתמנה בפיו).

"ובתורת כהנים (ספרא בהר, פרשתא ב', א): 'וספרת לך - בבית דין'. ולא ידעתי אם לומר שיהיו בית דין הגדול חייבין לספור שנים ושבועות בראש כל שנה

ולברך עליהן כמו שנעשה בספירת העומר, או לומר שיזהרו בית דין במניין ויקדשו שנת החמישים."

10. הרד"צ הופמן (עמ' קנג):

"לי נראה כי ביובל אין צורך לברך, כי לפי פשוטו של מקרא אין פירוש 'וספרתם' (בספירת העומר) ספירה

בפה, אלא חישוב בחשבון, כמו בזב וזבה. רק מפי הקבלה שמענו, שכאן, בספירת העומר, יספרו באמירת

פה מדוייקת, מה שאין כן... ביובל"

11. הרמב"ם בספר המצוות (עשה קמ):

"נצטוונו לספור את השנים... שבע שבע שנים עד שנת היובל. ומצווה זו, כלומר ספירת שני שמיטה - היא

מסורה לבית דין, כלומר סנהדרין גדולה, שהם הם שסופרים שנה שנה מן החמישים כדרך שכל אחד ואחד

ממנו מונה ימי העומר... והוא שנמנה את השנים בפני עצמן ונמנה גם את השמיטין עמהן."

"יכול יספור שבע שמיטים זו אחר זו ויעשה יובל? תלמוד לומר: 'שבע שנים שבע פעמים'. הא עד שיאמרו

שני כתובים הללו, ואם לא - לא שמענו' - כלומר, שמצווה זו לא נלמדה איכות עשייתה אלא משני

כתובים, והוא שנמנה את השנים בפני עצמן ונמנה גם את השמיטין עמהן. וכיוון שאמר שעניין זה לא נלמד

אלא משני כתובים - משמע שהיא מצווה אחת בהחלט... שלא נשלמה ידיעת דיניה אלא משני

כתובים."

12. הרמב"ם בספר המצוות (עשה קסא) - "הציווי שנצטוונו בספירת העומר":

"ודע, שכמו שחייב בית דין לספור שני יובל שנה שנה ושמיטה שמיטה, כמו שביארנו לעיל, כך חייב כל אחד ואחד ממנו לספור ימי העומר יום יום ושבוע שבוע, לפי

שאמר 'תספרו חמישים יום', ואמר (דברים ט"ז, ט) 'שבעה שבעת תספר לך'. כשם שמניין השנים

19. רבי נחמן מברסלב:

”ענין מצות ספירת העומר אחר יציאת מצרים היא הכנה לקבלת התורה. כי כוונת הספירה בפשיטות היא שצריך לדעת שימי האדם מנויים וספורים, והאדם צריך ליתן דין וחשבון מכל יום ומכל שעה ורגע. ודרך בני אדם שמתרחקים מעבודת השם על ידי שדוחים מיום ליום מחמת המניעות והעיכובים והבלבולים שיש בכל יום, עד שנדמה להם על פי רוב כאילו אין זה היום נמנה ונספר כלל וכאילו אינו מימי חיו. בפרט כשיש לו איזה סיבה, כגון שיום זה הוא יום השוק וביום זה הוא עסוק בחשבונות וביום זה הוא יוצא לדרך ובאלו הימים הוא נע ונד ומטולטל בדרכים ובזה היום הוא שב מן הדרך, או שהוא צריך להרים משא מעל העגלה ולסדר את הסחורה הקנויה ולחלקה כראוי, וביום פלוני נזדמנה לו איזה קטטה עם שכן או שותף או שהוא נקרא לסעודת רעים וכיוצא באיזו ביטולים ובלבולים, ואין לך יום שאין לו ביטול ובלבול משלו עד שמדמה האדם שזה היום אינו כלום. אבל באמת - צריכים לידע היטב, שזה היום הוא יום עולה בחשבון וצריכים לצאת חובת היום דווקא, כי מחר הוא יום לעצמו. שיש לו חובות משלו. וזו היא בחינת 'היום אם בקולו תשמעו' - היינו, היום דווקא, לא לדחות. ועל כן ציונו השם יתברך קודם קבלת התורה לספור הימים בפה מלא.”